

แนวทางป้องกันไฟป่า

- ไม่จุดไฟป่าเพื่อเก็บหาของป่า ล่าสัตว์ หรือทำให้หญ้าระบัดใช้เลี้ยงสัตว์
- ไม่เผาขยะ บริเวณริมข้างทาง ไม่เผาไร่เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก เพราะอาจทำให้ไฟลุกลามไปไหม้ป่าได้ (การเตรียมพื้นที่เพาะปลูกควรใช้วิธีไถกลบ)
- ไม่จุดไฟเล่นด้วยความคึกคะนอง ไม่ทิ้งก้นบุหรี่หรือก้นไม้ขีดไฟลงพื้นที่ป่า
- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบ และอันตรายจากไฟป่า
- ระมัดระวังการใช้ไฟในป่า อย่าจุดไฟในป่าโดยไม่จำเป็น และ ถ้าหากจำเป็นต้องดับให้สนิทก่อนออกจากป่า
- ช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อไม่ให้เกิดไฟไหม้ป่า หากพบไฟป่าบริเวณใด ให้ช่วยกันดับไฟเสียแต่ต้น
- หากไฟรุนแรงไม่สามารถดับได้ ให้รีบแจ้งหน่วยงานภาคสนามของกรมป่าไม้ที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดับไฟได้ทันท่วงที

กรณีการจุดไฟเผาป่า หรือปล่อยให้ไฟลุกลาม
เข้าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ป่า
ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
มีความผิดดังนี้

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507

มาตรา 14 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2559

ต้องระวางโทษ ตามมาตรา 31

จำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี

และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท

ในกรณีบุคคลใดเผาป่าเป็นเนื้อที่เกิน 25 ไร่

ต้องระวางโทษ

จำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี

และปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ถึง 2,000,000 บาท

พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484

มาตรา 54 ต้องระวางโทษ ตามมาตรา 72 ตริ

จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท

หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีผู้ใดเผาป่าเป็นเนื้อที่เกิน 25 ไร่

ต้องระวางโทษ

จำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 15 ปี

และปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท

ส่วนควบคุมไฟป่า

สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
กรมป่าไม้

โทร. 0-2561-4292-3 ต่อ 5767, 5064
wildfire.forest.go.th

ไฟป่า? คืออะไร

พบเห็นไฟป่า

โปรดแจ้งหน่วยงานกรมป่าไม้

หรืออปท.ในพื้นที่

☎ 1362

ติดต่อเพิ่มเติม

การจัดหมู่ดับไฟ

- หมู่ดับไฟขนาดเล็ก มีกำลังพล 7 นาย แบ่งเป็น หัวหน้าหมู่ดับไฟ 1 นาย ถึงฉีดน้ำดับไฟ 2 นาย ที่ดับไฟ 4 นาย (พร้อมครอบไฟป่า หรืออุปกรณ์ทำแนวกันไฟอื่นๆ)
- หมู่ดับไฟขนาดใหญ่ มีกำลังพล 14 นาย แบ่งเป็น หัวหน้าหมู่ดับไฟ 1 นาย ผู้ช่วยหัวหน้าหมู่ดับไฟป่า 1 นาย (พร้อมที่ดับไฟ) ถึงฉีดน้ำดับไฟ 4 นาย ที่ดับไฟ 8 นาย (พร้อมครอบไฟป่า หรืออุปกรณ์ทำแนวกันไฟอื่นๆ)

หมู่ดับไฟขนาดเล็ก

หัวหน้าหมู่ดับไฟขนาดเล็ก

เครื่องมือ และอุปกรณ์ดับไฟป่า

พนักงานดับไฟป่าจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์ดับไฟป่า เพราะ นอกจากเครื่องมือดังกล่าว จะใช้ในการดับไฟป่าแล้ว บ่อยครั้งที่สามารถใช้เพื่อป้องกันตัวเอง ให้รอดพ้นอันตรายจากไฟป่าได้อีกด้วย

ไม้ตบไฟ
ใช้ตบเพื่อแยกออกซิเจน ออกจากสามเหลี่ยมไฟ

ถังฉีดน้ำ
ใช้ฉีดลดความร้อนของไฟ เพื่อให้เครื่องมืออื่นๆ สามารถเข้าไปทำงานได้

ครอบ
ใช้ฉีก และคราดแยกเชื้อเพลิงออกจาก สามเหลี่ยมไฟ ใช้ทำแนวกันไฟ

พลั่ว
ใช้แยกอากาศออกจาก สามเหลี่ยมไฟโดยการตักดิน หรือทรายสาดใส่ไฟ

ขวาน/มีด
ใช้ฉีกไม้และตัดไม้ ที่มีไฟครุกรุ่น

เลื่อย
ใช้ตัดทอนต้นไม้ กิ่งไม้

คบจุดไฟ
ใช้ในการจุดไฟชิงเผา กำจัดเชื้อเพลิง หรือใช้ในการจุดไฟเผากลับ ในการดับไฟด้วยไฟ

เครื่องมือ และอุปกรณ์ ในการเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานดับไฟป่า

เครื่องสูบน้ำ (SLIP-ON TANK)
เครื่องฉีดน้ำดับไฟติดรถยนต์ เพื่อความสะดวกในการเข้า ไป ดับไฟป่าในพื้นที่ทุรกันดาร

เครื่องเป่าลม
เพื่อใช้ทำแนวกันไฟและดับไฟป่า

มือหมี
เป็นเครื่องมือที่ประยุกต์มาจากไม้ตบไฟ ไม้กวาด และคราด โดยทำจากไม้ไผ่ ใช้สำหรับทำแนวกันไฟ และดับไฟป่า

นอกจากเครื่องมือที่ใช้โดยตรงในการดับไฟป่าที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเครื่องมือที่จำเป็นอีกหลายชนิดที่ใช้ประกอบในการปฏิบัติงาน การตรวจหาไฟป่า การประสานงานทางไกล เช่น ไฟฉาย กระตักน้ำ วิทยุสื่อสาร แผนที่ มิด เป็นต้น

อิทธิพลของลม

ทำให้ไฟป่ามีความรุนแรงมากกว่าปกติ
ไฟป่า จะมีอันตรายมากที่สุด ในช่วงเวลากลางวัน ระหว่างเวลา 10.00-18.00 น. เพราะ เป็นช่วงที่ความเร็วลมสูง ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ และอุณหภูมิสูง
ไฟป่า จะมีอันตรายน้อยที่สุด ในช่วงเวลากลางคืน ระหว่างเวลา 02.00-06.00 น. เพราะ เป็นช่วงที่ความเร็วลมต่ำ ความชื้นสัมพัทธ์สูง และอุณหภูมิต่ำ

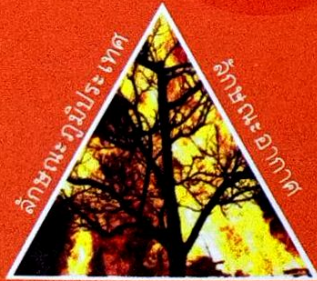
ไฟป่า คือ ไฟที่เผาไหม้เชื้อเพลิงตามธรรมชาติในป่า แล้วลุกลามไปโดยอิสระ ปรกจากการควบคุม ทั้งนี้ ไม่ว่าไฟนั้น จะลุกลามไหม้ในป่าธรรมชาติหรือสวนป่า

องค์ประกอบของไฟ

องค์ประกอบที่รวมกันในสภาพที่เหมาะสมแล้วเกิดไฟ มี 3 อย่าง ประกอบด้วย

- เชื้อเพลิง ได้แก่ ใบไม้ กิ่งไม้ หญ้าแห้ง และ ไม้พื้นล่างต่าง ๆ
- ออกซิเจน ที่มีอยู่ทั่วไปในอากาศ
- ความร้อน แหล่งของความร้อนมีที่มาจาก 2 แหล่ง คือ จากธรรมชาติ และ มนุษย์

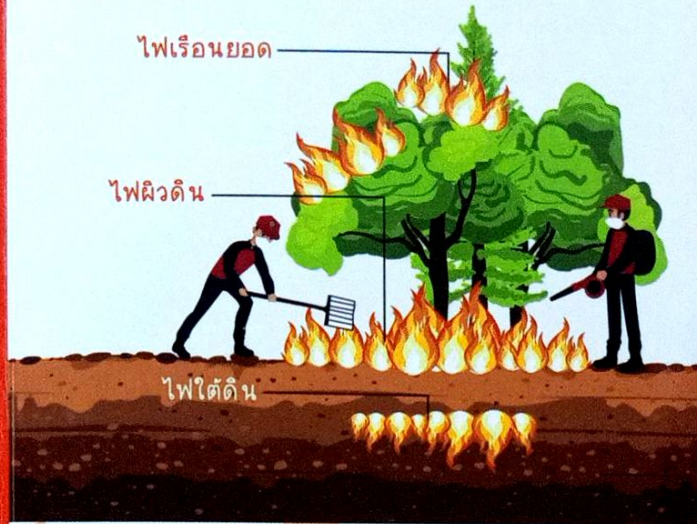
ลักษณะของเชื้อเพลิง

พฤติกรรมของไฟป่า

คือลักษณะ ของไฟที่ปรากฏออกมาให้เห็นจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของไฟ ได้แก่

- ลักษณะของเชื้อเพลิง
- ลักษณะอากาศ เช่น อุณหภูมิ ลม ความชื้นสัมพัทธ์
- ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ความลาดชัน ทิศด้านลาด

ชนิดไฟป่า

จำแนกเป็น 3 ชนิด ตามลักษณะการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง

- **ไฟใต้ดิน** ไฟที่เผาไหม้เชื้อเพลิงที่ทับถมอยู่ในดินซึ่งยากต่อการมองเห็นและการดับไฟชนิดนี้มักเกิดขึ้นบริเวณป่าพรุในภาคใต้
- **ไฟผิวดิน** ไฟที่เผาไหม้เชื้อเพลิงบนผิวดิน ลุกลามไปตามพื้นป่า ไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไฟชนิดนี้
- **ไฟเรือนยอด** ไฟที่ลุกลามไปตามเรือนยอดของต้นไม้โดยเฉพาะในป่าสน

สาเหตุของการเกิดไฟป่า

- เกิดตามธรรมชาติ เช่น ฟ้าผ่า กิ่งไม้เสียดสีกัน เป็นต้น
- เกิดจากมนุษย์ได้แก่
 - การเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ในการเพาะปลูก กำจัดวัชพืช
 - การเก็บหาของป่า เช่น การหาหน่อไม้ หาผักหวาน เห็ด
 - การล่าสัตว์
 - การเลี้ยงสัตว์ เผาป่าให้โล่ง เพื่อให้หญ้าแตกใบอ่อน
 - การแกล้งจุด เพื่อแกล้งหน่วยงานรัฐ หรือแกล้งกันเอง
 - ความประมาท ความคึกคะนอง

ผลกระทบจากไฟป่า

ผลกระทบต่อสังคมพืช

- ต้นไม้ได้รับอันตรายหรือถูกทำลาย อัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพของเนื้อไม้ลดลง สังคมพืชขาดช่วงการสืบพันธุ์ ทดแทนตามธรรมชาติ โครงสร้างของป่าเปลี่ยนแปลง

ผลกระทบต่อทรัพยากรดิน

- คุณสมบัติของดินเปลี่ยนแปลง การดูดซึมน้ำของดินลดลง เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ทำให้สูญเสียหน้าดิน

ผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

- ทำให้คุณสมบัติของน้ำเปลี่ยนแปลง แหล่งน้ำถูกทำลาย คุณภาพของน้ำเปลี่ยนแปลง ลำน้ำตื้นเขินเนื่องจากถ้ำถ่าน

ผลกระทบต่อสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตในป่า

- ทำอันตรายต่อสัตว์ป่า สัตว์ป่าลดลง มีการอพยพของสัตว์ป่า ทำลายแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ และที่อยู่ของสัตว์ป่า

ผลกระทบต่อชีวิต สุขภาพ และทรัพย์สิน

- เป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย ควันไฟส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ

ผลกระทบต่อสภาวะอากาศโลก

- ทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น ก่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน

ผลกระทบต่อการนันทนาการและการคมนาคม

- ทำให้เกิดทัศนวิสัยไม่ดี เป็นอุปสรรคต่อการคมนาคม
- ทำให้ป่าเสื่อมโทรม ธรรมชาติสูญเสียความงาม
- ขาดแหล่งพักผ่อนหย่อนใจตามธรรมชาติ

การปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า

• การป้องกันไม่ให้คนจุดไฟ

รณรงค์ให้ประชาชนทราบและตระหนักถึงผลกระทบและอันตรายที่เกิดจากไฟป่าและเลิกจุดไฟเผาป่า โดยการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เช่น ติดป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

การกำจัดเชื้อเพลิง

การประชาสัมพันธ์

การทำแนวกันไฟ

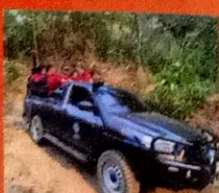
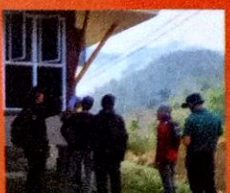
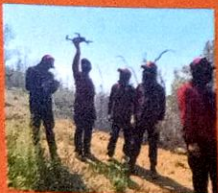
• การเตรียมการดับไฟป่า

เตรียมความพร้อมฝึกอบรมพนักงานดับไฟป่า โดยการจัดชุดปฏิบัติการดับไฟป่า เตรียมกำลังพล เครื่องมือและอุปกรณ์ดับไฟป่า รวมไปถึงเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์การสื่อสาร และยานพาหนะ เป็นต้น

• การตรวจหาไฟ

เพื่อให้ทราบว่ากำลังเกิดไฟไหม้ป่าขึ้นที่ใด เพื่อที่จะได้ดำเนินการดับไฟป่าต่อไป การตรวจหาไฟป่าทำได้หลายวิธี เช่น การลาดตระเวน ใช้หอดูไฟ ใช้เทคโนโลยีดาวเทียม เป็นต้น

การปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า

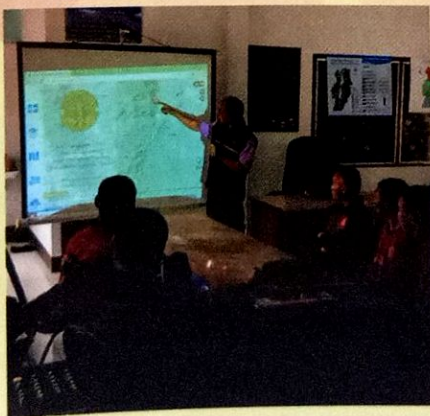
• การดับไฟป่า

การดับไฟป่าเป็นงานที่หนัก และเสี่ยงอันตราย การปฏิบัติงานต้องพลิกแพลงไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เทคนิคและกลยุทธ์ในการดับไฟป่าจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อไปดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับการดับไฟป่าในแต่ละครั้ง

• การประเมินผลการปฏิบัติงาน

ประเมินผลการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ตลอดจนประเมินผลความเสียหายที่เกิดจากไฟป่า เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานควบคุมไฟป่าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการดับไฟป่า

• การดับไฟทางตรง

ใช้ในกรณีไฟขนาดเล็ก ความรุนแรงไม่มาก โดยเริ่มควบคุมที่หัวไฟก่อน สามารถเข้าปฏิบัติงานที่ขอบไฟได้

• การดับไฟทางอ้อม

ใช้สำหรับการดับไฟป่าขนาดใหญ่ หรือบริเวณที่เป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การดับด้วยแนวกันไฟ

โดยทำแนวกันไฟล้อมรอบ โดยเริ่มที่หัวไฟก่อน แนวกันไฟนี้ไม่สามารถทำให้ไฟดับลงได้ แต่ทำหน้าที่หยุด และลดความรุนแรงของไฟเพื่อให้สามารถเข้าดับไฟทางตรงได้

2. การดับไฟด้วยไฟเผากลับ (BACK FIRING)

การดับด้วยไฟ วิธีนี้ใช้ในกรณีจำเป็นเท่านั้น เริ่มต้นโดยการทำแนวกันไฟแล้วใช้วิธีจุดไฟจากแนวกันไฟ เพื่อให้ไฟลุกลามสวนทางกลับไปหาแนวไฟจริง เมื่อแนวไฟเผากลับลุกลามไปบรรจบกับแนวไฟจริง ไฟก็จะดับลงจากการขาดเชื้อเพลิง

